

De rol van de hersenen in het ontstaan van vaginistische klachten

Gepubliceerd: 20-07-2009 Laatste bijgewerkt: 05-05-2024

Een nadere verkenning van de mogelijke rol van walging bij vaginisme door: Ten eerste vast te stellen of penetratie-relevante stimuli specifiek bij vaginistische patienten aan walging gerelateerde hersenactiviteit oproepen; en ten tweede te...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON33046

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Walging en vaginisme

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

onvermogen om te vrijen, vaginisme

Aandoening

Sexual dysfunction

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Rijksuniversiteit Groningen

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: fMRI, seksuele disfuncties, vaginisme, walging

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Centrale onderzoeksparameters zijn de verandering in hersenactiviteit als functie van:

- de verschillende emotie-categorieën (dreiging, walging, coitus, en neutraal),
- groep (gezond, vaginisme, dyspareunie),
- de interactie tussen emotie-categorie en groep.

Secundaire uitkomstmaten

De gedragsmatige (impliciete associaties) en fysiologische verschillen (EMG) tussen de groepen en hun relatie met hersenactiviteit.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Dit project richt zich op walging en vaginisme. Vaginisme is een frequent voorkomende seksuele disfunctie die gepaard gaat met grote lijdensdruk. De oorzaak van vaginistische klachten is echter nog slecht begrepen. Recentelijk is gesuggereerd dat de kenmerkende spiercontractie van de bekkenbodemspieren wellicht is toe te schrijven aan een automatisch geactiveerde walg-respons in situaties die verwijzen naar coitus. Een walging-conceptualisatie sluit goed aan bij de specifieke fenomenologie van vaginisme, en zou ook kunnen verklaren waarom mensen het zo moeilijk vinden de exacte reden van hun reactie onder woorden te brengen en waarom patiënten de spiercontractie ervaren als automatisch en oncontroleerbaar. Dat wil zeggen, walgelijke stimuli zijn intrinsiek aversief en de walgrespons is een *primitieve* reactie die wordt

verondersteld te worden gecoördineerd door phylogentisch *oude* hersengebieden zoals de insula. Voorzover walging inderdaad een kritieke rol speelt bij het ontstaan van vaginisme zouden mensen met een verhoogde walgresponsiviteit een groter risico lopen om dergelijke klachten te ontwikkelen. Aldus zouden mensen met vaginisme zich als groep kenmerken door relatief sterke walgresponsiviteit.

Doel van het onderzoek

Een nadere verkenning van de mogelijke rol van walging bij vaginisme door: Ten eerste vast te stellen of penetratie-relevante stimuli specifiek bij vaginistische patienten aan walging gerelateerde hersenactiviteit oproepen; en ten tweede te exploreren of ze zich (daarnaast ook) kenmerken door een meer algemeen verhoogde walgingsgevoeligheid in termen van verhoogde activatie van hersenstructuren die betrokken zijn bij walging tijdens blootstelling aan prototypische walgingoproepende stimuli.

Onderzoeksopzet

Ten eerste wordt een aantal vragenlijsten voorgelegd om specifieke en meer algemene zelf-gerapporteerde walgingsgevoeligheid te meten en daarnaast de exacte aard van de klachten vast te stellen. Omdat relevante (automatische) geheugen associaties niet noodzakelijkerwijs toegankelijk zijn voor introspectie wordt tevens gebruik gemaakt van reactie-tijd taken op de computer (Impliciete Associatie Test). Om te meten in hoeverre blootstelling aan relevante seksuele stimuli ook daadwerkelijk aan walging-gerelateerde hersenactiviteit uitlokt bij vrouwen met vaginisme, wordt hersenactiviteit gemeten (fMRI) tijdens presentatie van verschillende categorieën dia's (in een blok-design). Tijdens deze procedure zullen tevens stoornis-relevante psychofysiologische bepalingen worden gedaan (waaronder EMG van de quadriceps als index van vaginistische defensie-reflex). Ook de subjectief ervaren emoties tijdens blootstelling aan de dia's zal worden vastgesteld.

Inschatting van belasting en risico

Er zijn geen negatieve effecten bekend van fMRI-onderzoek. Heel soms wordt een sensibele zenuw gestimuleerd door de wisselende gradienten van de scanner, en dit kan een jeukend gevoel teweegbrengen. Het te verwachten risico van fMRI onderzoek is daarom verwaarloosbaar klein. Proefpersonen zullen uitgebreid geïnformeerd worden over de techniek en het uit te voeren experiment. Als zij voldoende geïnformeerd zijn en willen deelnemen tekenen zij een toestemmingsverklaring. Proefpersonen zijn te allen tijde vrij om het onderzoek te beëindigen. Proefpersonen vullen een vragenlijst in over MRI-veiligheid, hetgeen voorkomt dat proefpersonen gescand worden voor wie het onveilig is om in een MR-omgeving te zijn (zie protocol voor criteria). Proefpersonen hebben te allen tijde de mogelijkheid om een onafhankelijke arts te benaderen met vragen over het onderzoek.

De uitkomsten van het onderzoek zijn belangrijk en relevant voor de klinische psychologie. Wij hopen een verband aan te kunnen tonen tussen walging en seks, meer in het bijzonder het ontstaan van vaginistische klachten. Dit zal leiden tot een beter begrip van de rol van de hersenen in vrouwelijk seksueel gedrag, meer in het bijzonder het ontstaan van vaginisme.

Contactpersonen

Publiek

Rijksuniversiteit Groningen

dept of clinical and development psychology, grote kruisstraat 1/2 9712TS
9712TS
Nederland

Wetenschappelijk

Rijksuniversiteit Groningen

dept of clinical and development psychology, grote kruisstraat 1/2 9712TS
9712TS
Nederland

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

>18 jaar
Vrouwen
geen metalen voorwerpen in lichaam

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

drugs- en/of alcoholgebruik
zwangerschap
metalen voorwerpen in lichaam

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen
Blinding: Open / niet geblindeerd
Controle: Geen controle groep
Doel: Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland
Status: Werving gestopt
(Verwachte) startdatum: 01-09-2009
Aantal proefpersonen: 60
Type: Verwachte startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO
Soort: Eerste indiening
Toetsingscommissie: METC Universitair Medisch Centrum Groningen (Groningen)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL27361.042.09